

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชน
ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5)*
QUADRAPEDUL EDUCATION MANAGEMENT MODEL IN ACCEPTANCE OF
NEW NORMALITY OF THAI YOUTH IN THE 21st CENTURY WITH
BUDDHIST PRINCIPALS UNDER BALA 5

วิมลพร สุวรรณแสนทวี¹
Vimonporn Suwansaentavee¹
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด¹
Mahamakut Buddhist University Roi-Et Campus¹
Email : vimonporn084@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5) 2) เพื่อสร้างรูปแบบและประเมินการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5) และ 3) เพื่อนำเสนอคู่มือการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จำนวน 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5) 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป โดยมุ่งศึกษาประเด็น ที่เกี่ยวข้องโดยได้ใช้หลักแนวคิดในทางพระพุทธศาสนาโดยใช้หลักธรรมพละ 5 และด้านการบริหารวิชาการมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด 2. รูปแบบและประเมินการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5) จำนวน 4 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย 45 ตัวชี้วัด ประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ 3. คู่มือการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5) คู่มือฉบับนี้ประกอบด้วย ส่วนประกอบต่าง ๆ และเนื้อหาสาระ ด้านรูปแบบและการใช้ภาษา ด้านการออกแบบ ด้านรูปเล่ม ด้านประโยชน์ความเป็นไปได้จากการนำคู่มือไปใช้

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารจัดการศึกษา; จตุภาคีรับความปกติใหม่; เยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21; หลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5)

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the components of the administration of quadruple education in accepting the new normality of Thai youth in the 21st century with the Buddhist principals under Bala 5 or The Five Strengths; 2) to create a model and assess the administration of quadruple education to accept the new normality of Thai youth in the 21st century with the Buddhist principals under Bala 5; 3) to present a manual for the administration of quadruple education to accept the new normality of Thai youth in the 21st century with the Buddhist principals under Bala 5. The sample group in the research was among 148 school administrators in the central northeastern provinces. The research instrument was a questionnaire. The 5-level estimator has an IOC value between 0.67 to 1.00 and a confidence interval of .91. The statistics used in the data analysis are frequency distribution, percentage, mean, standard deviation.

The results showed that: 1. There are 4 aspects of quadruple education management in accepting the new normality of Thai youth in the 21st century with the Buddhist principals under Bala 5. The 4 aspects are 1) academic administration; 2) budget management; 3) personnel management; and 4) general administration. All aspects aim to focus on the issue related to an application of concepts in Buddhism using Bala 5. 2. There are 4 main components, 12 sub-components, and 45 indicators in quadruple education management in accepting the new normality of Thai youth in the 21st century with the Buddhist principals under Bala 5, all of which are assessed for suitability and usefulness that pass the criteria. 3. This manual for quadruple education management in accepting the new normality of Thai youth in the 21st century with the Buddhist principals under Bala 5 contains elements and content regarding form and language, design, print, and feasibility of using the manual.

Keywords : Education management model; Quadruple education in acceptance the New Normality, Thai youth in the 21st century; Buddhist principals under Bala 5

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาทุนมนุษย์จากการการเรียนรู้การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดีมีวินัย มีค่านิยมที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ระบบการศึกษาไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อให้

สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนได้ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) ได้กล่าวถึงวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่กำหนดให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมและกระบวนการจัดการจะต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์รับความปกติใหม่หรือชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) ซึ่งเป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรม ในช่วงไวรัสระบาดแล้วเปลี่ยนชีวิตเราไปอีกนาน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตไปพร้อมกันทั่วโลก จากที่เราเคยออกจากบ้าน เพื่อไปทำงาน ไปโรงเรียน เราต้องหันมาทำทุกอย่างที่บ้าน หากมีความจำเป็นต้องออกจากบ้านไปจับจ่ายสินค้าหรือแม้กระทั่งไปพบแพทย์ เราต้องใส่หน้ากากเพื่อป้องกันโรค ต้องเว้นระยะห่างสำหรับบุคคล ล้างมือบ่อย ๆ นาน 20 วินาที เช็ดมือด้วยแอลกอฮอล์ รวมถึงการปรับเปลี่ยนทางด้านธุรกิจและบริการต่าง ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน จึงต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การเปิดระบบลงทะเบียนออนไลน์ การใช้ระบบซื้อขายและบริการทางออนไลน์ สิ่งนี้ เกิดเป็นวิถีใหม่ในการดำรงชีวิต ซึ่งเมื่อเราจำต้องปฏิบัติกันเป็นปกติต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่งจนเกิดเป็นความพอใจ ในที่สุดทั้งหมดนี้ก็ได้กลายเป็น New Normal ในสังคมของเรา ท่านไปนั่นเอง สำหรับด้านการศึกษาไทย พบว่า เด็กในยุคโควิด-19 ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนใหม่ สะท้อน "New Normal" ที่ไม่ค่อยจะสะดวกทั้งกับผู้ปกครองและกับตัวเด็ก นั่นคือ “เรียนออนไลน์” ผ่านทางช่องทีวีดาวเทียม DLTV และเรียนผ่านแอปฯ เว็บไซต์ และช่อง you tube ของ DLTV แต่ปรากฏว่าเด็ก ๆ ประสบปัญหาการเรียนออนไลน์มากมายหลายอย่าง เช่น การค้นหาสัญญาณช่องไม่เจอ การโหลดแอปพลิเคชันไม่ได้ หรือแม้แต่ปัญหาเรื่องอุปกรณ์อย่าง แล็ปท็อป มือถือ แท็บเล็ต และการติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เป็นต้น

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญจำเป็น เนื่องด้วยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่รู้จักตนเอง สามารถนำการเรียนรู้ด้วยตนเองพัฒนาตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมสามารถเป็นผู้ประกอบการได้ มีความกระตือรือร้นในการร่วมสร้างสังคมไทยและสังคมโลกที่ยั่งยืน สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามนโยบายของภาครัฐของสถานศึกษานั้น ต้องอาศัยแนวทางการบริหารจัดการวิถีใหม่ที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้นำการศึกษาไทยต้องมีบทบาทเชิงรุก (วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์, 2560) ในบริบทการทำงานที่ยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้เปิดกว้างสู่ระบบปฏิบัติงานแนวใหม่ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และทัดเทียมนานาชาติประเทศ (พฤษี ศิริบรรณพิทักษ์, 2562) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันที่ผู้เรียนแต่ละคนมีความไม่เท่าเทียมกันของทรัพยากรมีความแตกต่างของปัญหา ในบริบทเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน หลักสูตรสถานศึกษากลายเป็นประเด็นซับซ้อนที่จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยน (Pacheco, 2020) รวมถึงรูปแบบการประเมินผลผู้เรียนที่ไม่สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว (Quilter-Pinner & Ambrose, 2020) สถานศึกษายุคนี้จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการเพื่อให้การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงกลายเป็น New Normal

จากสภาพปัญหาในด้านการศึกษากลับมาเกี่ยวกับความปกติใหม่ที่เกิดขึ้นทำให้เยาวชนไทยต้องมีการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตประจำวันไปจากเดิมที่คุ้นเคยเปลี่ยนเป็นวิถีใหม่ที่ต้องสร้างความคุ้นเคยใหม่โดยมีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยรวมทั้งเรื่องการเรียนรู้นักเรียนต้องปรับเปลี่ยนกลายเป็น New Normal ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นผู้วิจัยจึงได้นำหลักธรรมเข้ามาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี โดยการใช้หลักธรรมผละ 5 ประกอบด้วย 1) ศรัทธาผละ ความเชื่อ กำลังการควบคุมความสงสัย 2) วิริยะผละ ความเพียร กำลังการควบคุมความเกียจคร้าน 3) สติผละ ความระลึกได้ กำลังการควบคุมความประมาท การไม่ใส่ใจ ใจลอย ไร้สติ 4) สมาธิผละ ความตั้งใจมั่น กำลังการควบคุมการวอกแวกไขว้เขว ฟุ้งซ่าน 5) ปัญญาผละ ความรอบรู้ กำลังการควบคุมเพิกเฉยไม่สนใจหลงมกมาย (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2540) ผละทั้งห้านี้เป็นหลักธรรมที่ผู้เจริญวิปัสสนาพึงรู้ ศรัทธาต้องปรับให้สมดุลกับปัญญา วิริยะต้องปรับให้สมดุลกับสมาธิ ส่วนสติพึงเจริญให้มากเนื่องเป็นหลักที่มีสภาวะปรับสมดุลของจิตภายในตัวเองอยู่แล้ว เป็นหลักธรรมที่คู่กับอินทรีย์ 5 คือ ศรัทธินทรีย์ วิริยอินทรีย์ สตินทรีย์ สมาธิินทรีย์ ปัญญินทรีย์ โดยมีความเหมือนความแตกต่างและความเกี่ยวเนื่องคือผละ 5 เป็นสภาวะที่เกิดขึ้นแก่จิตในปัจจุบันที่ทำให้เกิดมีขึ้น ส่วนอินทรีย์คือผละ 5 ที่สะสมจนตกผลึกเหมือนกับนิสัยหรือสันดาน เช่นผู้มีสมาธิินทรีย์มากก็อาจทำสมาธิได้ง่ายกว่าผู้มีน้อยกว่า ผู้มีปัญหาญินทรีย์มากก็มีปกติเป็นคนฉลาด ผละ 5 อาจเกิดขึ้นได้ดีและสั่งสมเป็นอินทรีย์ได้ไวคือผู้ที่บวชหรือประพฤติพรหมจรรย์และผู้ปฏิบัติโมเนยยะปฏิบัติ เป็นต้น โดยการบูรณาการกับการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคี ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) มีข้อช่วยการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารทั่วไป

ด้วยความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมผละ 5) เพื่อนำหลักธรรมผละ 5 มาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาการรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ทำให้การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพทั้งอาศัยหลักการบริหาร แนวคิดและทฤษฎีการศึกษามาช่วยชี้้นำในการบริหารจัดการศึกษา และนำหลักพุทธศาสนามาช่วยเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมผละ 5)

2.2 เพื่อสร้างรูปแบบและประเมินการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมผละ 5)

2.3 เพื่อนำเสนอคู่มือการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมผละ 5)

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 หน่วยงานทางการศึกษาสามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี ไปพัฒนาต่อยอดหรือการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยรูปแบบอื่น

3.2 หน่วยงานทางการศึกษาหรือสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี ไปใช้จะทำให้หน่วยงานทางการศึกษาหรือสถานศึกษามีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงขึ้น

3.3 ผู้บริหารการศึกษาในระดับสำนักงานเขตเขตพื้นที่การศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุง วางแผน จัดการศึกษาโดยใช้จตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.4 ผู้บริหารระดับสูง สามารถใช้ข้อมูล สารสนเทศในการพัฒนา ปรับปรุง นโยบาย แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาจตุภาคีให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 38 คน ขอนแก่น จำนวน 53 คน มหาสารคาม จำนวน 23 คน และกาฬสินธุ์ จำนวน 34 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 148 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางจซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ใช้สอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี ประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ค่าความตรงตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index; PNI_{modified})

5. ผลการวิจัย

5.1 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมพละ 5) ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป โดยมุ่งศึกษาประเด็น ที่เกี่ยวข้องโดยได้ใช้หลักแนวคิดในทางพระพุทธศาสนาโดยใช้หลักธรรมพละ 5

สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมพละ 5) โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปาน

กลาง สภาพที่พึงประสงค์ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5) โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5) โดยรวมมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ .33

1) ด้านการบริหารวิชาการ (ใช้หลักธรรมพละ 5) โดยรวมมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ .35 มีความต้องการจำเป็นโดยมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.33-0.37 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.37$) รองลงมา คือ ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.35$) ด้านการพัฒนาคู ($PNI_{modified} = 0.33$)

2) ด้านการบริหารงบประมาณ (ใช้หลักธรรมพละ 5) โดยรวมมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ .33 มีความต้องการจำเป็นโดยมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.32-0.36 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างทีมงาน ($PNI_{modified} = 0.36$) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม และ ด้านวางแผนกระบวนการทำงาน ($PNI_{modified} = 0.32$)

3) ด้านการบริหารงานบุคคล (ใช้หลักธรรมพละ 5) โดยรวมมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ .31 มีความต้องการจำเป็นโดยมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.27-0.34 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการยอมรับและยกย่อง ($PNI_{modified} = 0.34$) รองลงมา คือ ด้านความสมหวังและความสำเร็จ ($PNI_{modified} = 0.32$)

4) ด้านการบริหารทั่วไป (ใช้หลักธรรมพละ 5) โดยรวมมีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ .32 มีความต้องการจำเป็นโดยมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.32-0.33 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำกับติดตาม ($PNI_{modified} = 0.33$) รองลงมา คือ ด้านการควบคุม และด้านการประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.32$)

5.2 รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจตุภาคีรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ใช้หลักธรรมพละ 5) จำนวน 4 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย 45 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1) ด้านการบริหารวิชาการ
 - 1.1) ด้านการจัดการเรียนการสอน (ปัญญา ความรู้ทั่วชัด)
 - 1.2) ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (ศรัทธา ความเชื่อ)
 - 1.3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (ศรัทธา ความเชื่อ)
 - 1.4) ด้านการพัฒนาคู (วิริยะ ความเพียร)
- 2) ด้านการบริหารงบประมาณ
 - 2.1) ด้านการสร้างทีมงาน (วิริยะ ความเพียร)
 - 2.2) ด้านการเรียนรู้เป็นทีม (สมาธิ ความตั้งใจมั่น)
 - 2.3) ด้านวางแผนกระบวนการทำงาน (ศรัทธา ความเชื่อ)
- 3) ด้านการบริหารงานบุคคล
 - 3.1) ด้านการยอมรับและยกย่อง (ศรัทธา ความเชื่อ)
 - 3.2) ด้านความสมหวังและความสำเร็จ (วิริยะ ความเพียร)

4) ด้านการบริหารทั่วไป

4.1) ด้านการกำกับติดตาม (สติ ความระลึกได้)

4.2) ด้านการควบคุม (วิริยะ ความเพียร)

4.3) ด้านการประเมินผล (สมาธิ ความตั้งใจมั่น)

5.3 คู่มือการบริหารจัดการศึกษาจากตุลาการรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมผละ 5) คู่มือฉบับนี้ประกอบด้วย ส่วนประกอบต่าง ๆ และเนื้อหาสาระ ด้านรูปแบบและการใช้ภาษา ด้านการออกแบบ ด้านรูปเล่ม ด้านประโยชน์ความเป็นไปได้จากการนำคู่มือไปใช้

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

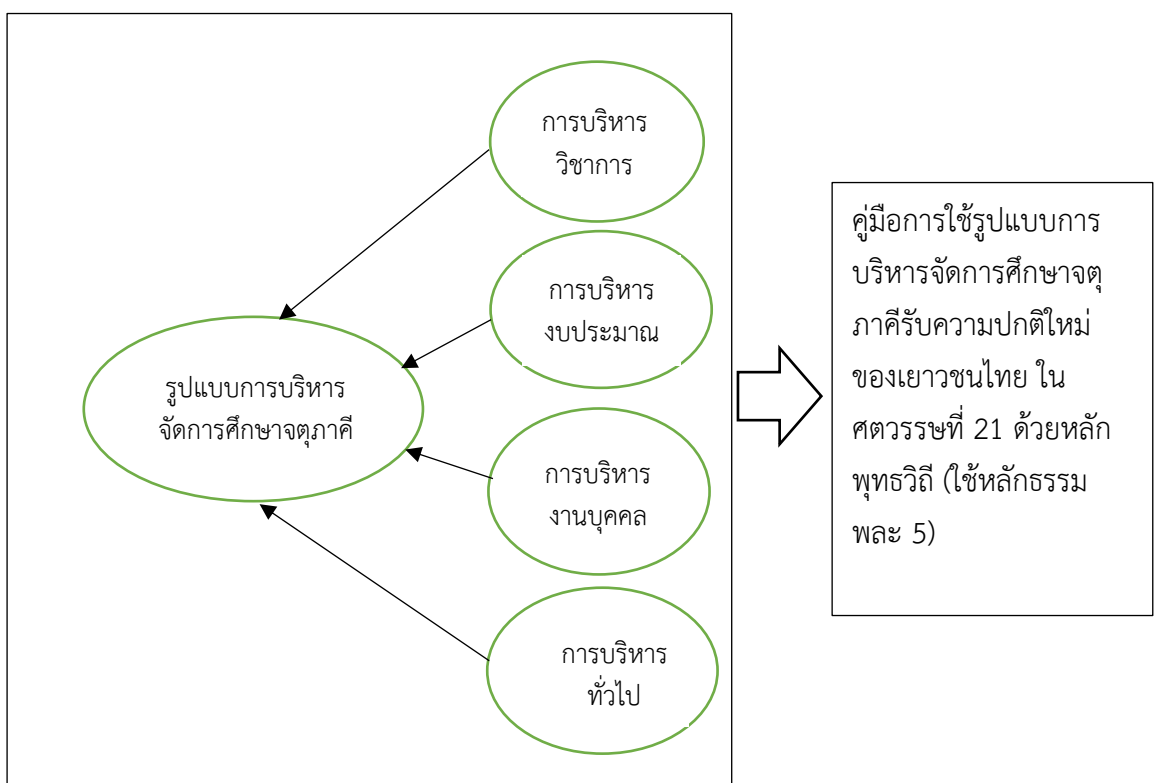
6.1 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจากตุลาการรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมผละ 5) ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารทั่วไป โดยมีศึกษาประเด็น ที่เกี่ยวข้องโดยใช้หลักแนวคิดในทางพระพุทธศาสนาโดยใช้หลักธรรมผละ 5 โดยมีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและดำเนินการในองค์รวมไม่แยกส่วน ถึงแม้จะกำหนดประเด็นการบริหารการศึกษาแต่ละเรื่องก็ตาม แต่ก็ต้องมีการวางแผนและส่งเสริมเกื้อหนุนกันอย่างเป็นระบบ โดยรัฐต้องกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย ยุทธศาสตร์แผนดำเนินการและกลไกรับผิดชอบในลักษณะเป็นเอกภาพ ความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มคน องค์กรหรือหน่วยงาน ต่างๆ ทำข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดเป้าหมาย ภารกิจ และการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือ ร่วมคิด และร่วมรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของงานจากทุกฝ่ายให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารทั่วไป ภายใต้เปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย รูปแบบวิถีชีวิต ใหม่ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร วิถีปฏิบัติ และการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธภรณ์ ดวงชื่น (2563) ได้ศึกษาการบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด – 19 พบว่า ผู้บริหารจึงต้องมี การบริหารจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความปกติใหม่โดยมีแนวทางในการบริหาร ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการเรียนการสอนออนไลน์ด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี การออกแบบหลักสูตรโดย คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน การบริหารจัดการโรงเรียนและครูให้ประสบความสำเร็จ ในการจัดการเรียนรู้ มีการหารือและวางแผนร่วมกันของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ผู้ กำหนดนโยบาย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ประกอบการในภาคธุรกิจและภาคประชาสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงการเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและนักเรียน

6.2 รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจากตุลาการรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมผละ 5) จำนวน 4 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย 45 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 4 องค์ประกอบย่อย 15 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการบริหาร

งบประมาณ 3 องค์ประกอบย่อย 12 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 2 องค์ประกอบย่อย 6 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการบริหารทั่วไป 3 องค์ประกอบย่อย 12 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจากตุลาการศึกษารับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย มาจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ได้รูปแบบที่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในด้านการจัดการเรียนการสอน (ปัญญา ความรู้ทั่วชัด) มีการจัดการเรียนในห้องเรียนที่สามารถปฏิบัติตามนโยบาย Social Distancing เพื่อรักษาระยะห่างและการดูแลสุขภาพอนามัยของผู้เรียนได้อย่างเคร่งครัด เรียนผสมผสานแบบออนไลน์และออฟไลน์ มีการใช้เทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลด้วยความศรัทธา ความเชื่อ มีการสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยสำหรับการทำงานในช่วงสถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะเพราะหลักสูตรฐานสมรรถนะจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ค้นพบศักยภาพของเด็กไทยมากขึ้น การเรียนรู้เป็นทีม (สมาธิ ความตั้งใจมั่น) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ อรรถจินดา (2563) ได้ศึกษาการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป และภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป และใต้สถานการณ์ COVID - 19 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ด้านมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID - 19 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการจัดการอาคารสถานที่และด้านการจัดการความปลอดภัย ตามลำดับ ปัจจัย ด้านบริหารจัดการที่มีผลต่อการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

7. องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาจากตุลาการศึกษารับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมพละ 5) องค์ความรู้ใหม่ที่รับจากการวิจัย สรุปเป็นแผนภาพดังนี้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน (ปัญหาความรู้ทั่วชัด) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ครูควรจัดการเรียนในห้องเรียนที่สามารถปฏิบัติตามนโยบาย Social Distancing เพื่อรักษาระยะห่างและการดูแลสุขอนามัยของผู้เรียนได้อย่างเคร่งครัด

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่า PNI ต่ำสุด ดังนั้น ควรมีการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ วิธีการในการพัฒนาแนวทางการวัดผลและประเมินผล

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรมีการศึกษาและหาแนวทางเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาคุณภาพรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมพละ 5)

8.3.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาคุณภาพรับความปกติใหม่ของเยาวชนไทย ในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิถี (ใช้หลักธรรมพละ 5)

9. บรรณานุกรม

- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (2562). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนการปฏิรูปการผลิตและการพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- พัชราภรณ์ ดวงชื่น. (2563). การบริหารจัดการศึกษารับความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด – 19. วารสาร ศิลปะการจัดการ. 4(3). 1783-1795.
- วิสุทธิ์ วิจิตรพัชราภรณ์. (2560). บทบาทเชิงรุกของผู้นำการศึกษาไทย .ในรวมบทความความเป็นผู้นำทางการศึกษารวบรวมโดย ไพฑูรย์ สีนลารัตน์และนักรบ หนีแสน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2540). เบญจศีลเบญจธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุรศักดิ์ อรรถจินดา. (2563). การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั่วไป และภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม. สารนิพนธ์ การศึกษาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม. คณะบริหารการพัฒนาสิ่งแวดล้อม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.
- Quilter-Pinner, H. and Ambrose, A. (2020). *The new normal: The future of education after COVID-19*. Institute for Public Policy Research. United Kingdom : London.